

Ima

*Ha a vers valóban
ima volna,
semmi szükség
nem lenne rá.*

FEDERICO GARCÍA LORCA

Szvit

A visszatérés

*Visszajövök
a szárnyamért.*

Engedjete!

*Hajnal legyen majd,
amikor elmegyek!*

*Tegnapra virradóra
halott legyek!*

*Visszajövök
a szárnyamért.*

Hagyjatok!

*Haljak meg úgy,
hogy forrás vagyok.*

*Apály legyen majd,
amikor meghalok.*

Folyó

*Aki sétál,
összezavarodik.*

*A folyó fölött
az ég csillagtalan.*

*Aki sétál,
jelene nincs, múltja van.*

*Aki megáll,
az álmodik.*

Vissza...

*Gyere,
szívem!
Gyere.*

*A szerelem erdejében
nem találsz embereket.
Csak tiszta forrásokat.
Járod a réteket,
ott nő az öröklét óriás
rózsája neked.*

*És azt mondod: Jaj, szerelmem!
S nem csukódik össze
a sebed.*

*Gyere
vissza, szívem!
Gyere.*

Kanyar

*Visszamennék kiskoromba,
kiskoromból az árnyékba.*

*Elszállsz, csalogányka?
Menj csak.*

*Visszamennék az árnyékba,
az árnyékról a virágra.*

*Illat, elillansz?
Menj csak.*

*Visszamennék a virágra,
a virágról a szívembe,
lennék szívembe zárva.*

*Szerelem, itt hagysz magamra?
Isten veled!
(Szívem, te árva.)*

Búcsú

*A válaszótnál
elbúcsúzó,
megyek a lelkemhez
vezető úton.
Rossz emlékek avarát
felkavarom,
kertkapumhoz érek,
virágzik fehér dalom,
és reszketek, mint a csillag
egy hajnalon.*

Majdnem-elégia

*Folyton csak élni.
Minek?
Unalmas az ösvény,
és szeretetből nincs elég.*

*Folyton rohanni.
Minek?
Gyorsjáratú hajón
a kikötőben vesztegelni.
Gyerünk vissza, barátaim!
A forráshoz térjete vissza!
Ne öntsétek ki lelketek
poharába
a Halálnak.*

Szellökés

*Most ment el a kislány,
de nagyon szépen járt!
Fodrozta a szél
a gyolcsruháját.
Markában egy lepke
porolta szárnyát.*

*Fiú, menj utána,
szaladj, érd utol hát!
Ha mélnézni látod,
vagy könny lepi arcát,*

*tűzpiros festékkal
a szívét pingáld át,*

*mondd, hogy ne sirassa
magányát.*

IMREH ANDRÁS fordítása

Fordítói jegyzet

Lorca kéziratának története elég kalandos. Bár egész életében a haláltól rettegett, Franco gyilkosai készületlenül érték. Kötetterveit, ahogy drámáinak szövegeit is, számtalan változatban hagyta hátra. Halála után hazájában minden népszerűsége ellenére – vagy inkább épp azért – hosszú ideig tiltott költő volt. Kéziratait barátai, Spanyolországból kicsempészve, Mexikóban, Argentínában, Kubában, az Egyesült Államokban jelentették meg, sokszor szerkesztetlenül, szöveggondozás nélkül, gyakran még akkor is kifejezetten Lorca intencióinak ellenére, amikor ilyenek – levelezésben, feljegyzésekben – fennmaradtak.

A fenti okokból még az olyan kötetek is, amelyeket Lorca gyakorlatilag véglegesített formában hagyott hátra, romlott szöveggel jelentek meg. A *Költő New Yorkban* kéziratának utolsó változatából például a költő, halála előtt néhány nappal, kiemelt egy verset, és barátjának ajándékozta. Ráadásul a tengerentúlon megjelent kötet nem is a végleges verzióból indult ki.

Még mostohább volt a sorsa az olyan kéziratoknak, amelyeket maga Lorca nem állított össze, szándékukra csak itt-ott elejtett megjegyzésekből következtethettek a kutatók. A *Szvitet* 1983-ban adta ki André Belamich, a posztumusz *Suites* című kötetben. A szvitnek egy része még Lorca életében megjelent (és így a költő 1967-ben magyarul napvilágot látott, kétkötetes *Összes műveibe* is bekerült), de a döntő többsége kéziratban maradt. Azt nem lehet biztosan tudni, hogy Lorca tervezett-e ilyesfajta „műfaji” kötetet, de az biztos, hogy nem állt tőle távol az efféle szerkesztés (lásd elsősorban a *Cigányrománcokat*, de kü-

lön ciklusban szerepelnek a kászidák és a gázelek is). És az is egyértelmű, hogy Lorcát, akinek a költészete amúgy is egyértelműen zenei indíttatású, aránylag korán elkezdte érdekelni a szvit, mint kötetlenül, motivikus alapon kapcsolódó rövid darabok sorozata. Lorca szvitjeiről a magyar olvasónak óhatatlanul Weöres szimfóniai jutnak eszébe.

Hangvételüket tekintve a szvitnek a *Cigányrománcok* népi szürrealizmusára emlékeztetnek, amit megjelenésük idején igencsak kárhoztattak barátai (elsősorban Dalí és Buñuel), és amit olyannyira szeretett a közönség. Ugyanakkor formájuk némileg oldottabb, mint a románcoké.

Az itt szereplő, eredetileg Buñuelnek ajánlott szvitnek Lorca nem adott címet. Az utókor legtöbbször *A visszatérés szvitje* címen említi, Belamich feltehetőleg azért maradt a semlegesebb variánsnál, mert a „visszatérés” szó lexikálisan túlságosan is a sorozat első darabjához kapcsolná. Ez a vers is több változatban maradt fenn, maga Lorca például az első két részt – némileg átdolgozva – belekomponálta a *Ha elmúlik öt év* című drámájába, amely jelenleg is szerepel a budapesti Katona József Színház programján.

Imreh András